

Rīgas radiofonam ir 42 000 oponentu. Klausītāju vairāk kā daudziem laikrakstiem. Radio klausās dažādu aprindu ļaudis. Dārgs radio aparāts būs turīga pilsoņa salonā. Lēta taurīte vai „austiņas” atradīsies arī neskaitāmos strādnieku un darba intelligentu dzīvokļos. Radio ieviešas arvienu plašākās iedzīvotāju masās. Tas liekas patīkams izgudrojums. Skan cauru dienu, no rīta līdz vēlai naktij. Un ko tik viņā nevar dzirdēt! Mācītāju gaudulīgos sprediķus un jaunākos patafonu fokstrotus; Virzas dzejoļus un pamācības par lopu barošanu un lauku mēslošanu; lekcijas par tikumīgu dzīvi un vieglas operetes; valstsvīru svinīgās runas un zaļbarības receptes; demokrātiskā centra centrālkomitejas lēmumus un humoristu feletonus... Bet jo vairāk tu klausies, jo nelāgāka sajūta paliek: tur skan mūsu pilsonības idejiskais tukšums.

Pilsonība izmanto visas iespējas savas šķiras pozīciju nostiprināšanai. Viņai jau kalpo prese, baznīca, skola. Arī radiofons — šis nenoliedzami svarīgais tehnikas un kultūras ieguvums — pārvērsts par turīgo šķiru propagandas un cīņas ieroci. Pilsonībai tas bija viegli izdarāms: radiofons ir valsts iestāde, un pie valsts varas atrodas reakcionārais pilsonības bloks. Tas nodevis radiofona vadību stingri „valstisku” pilsoņu rokās. Stingri „valstiska” un pilsoniska ir arī visa radiofona programma — no viena gala līdz otram.

Radiofonā lasa lekcijas. Laba lieta. Bet kas lasa un ko lasa? Atskaitot retos gadījumus, kad pie vārda tiek arī kāds demokrātiskās sabiedrības daļas pārstāvis, visi radiofona lektori ir pārbaudīti pilsoņu uzticības vīri. Radiofona vadība nevērtē lektoros pēc viņu zinātniskās kvalifikācijas. Izšķirošais ir viņu pilsoniskais pasaules uzskats.

Lai izvairītos no progresīvākiem lektoriem, radiofons sniedz lekcijas par visbālākiem tematiem. Savā idejiskā mazasinībā un šaurā prakticismā sastnigušas, šīs lekcijas ir taisni neciešamas. Bet tajos jautājumos, kas skar sabiedriskus tematus — vēsturi, sabiedriskās zinātnes, literātūru, mākslu — parasti dzird un jūt vienu: tur simtprocentīgs pilsonis pilina klausītāju smadzenēs savas šķiras mizerablo ideoloģiju.

Un tad šie pieslēgumi baznīcām! Stundām ilgi klausītājus terorizē Latvijas uz-bāzīgais klerikālisms. Tam nepietiek ar baznīcas auditoriju, ar pātariem skolās un valsts svinībās. Tas laužas iekšā arī radiofonā. Skatu rikli, elkoņiem grūstīdamies, sabiedrības protestus neievērodams. Un pilsonības varas vīri ar saldu smaidu plaši paver radiofona durvis nekautrīgajam melnsvārcim. Pilsoni zin: tas viņu uzticams kalps; tas pagaidām vēl velk savā pavadā arī daļu darba ļaužu; tas stutē arī radiofonā „pilsonības lietu”.

Svarīga nozīme ir radiofona informācijai dienā un vakarā, it īpaši tā sauktām vakara ziņām. Viss svarīgākais, kas noticis tajā pašā dienā, arī pēcpusdienā, pēc laikrakstu iznākšanas, atbalsojas radiofonā. Daudzi uzskata radiofona informāciju par autoritātīvu un objektīvu. Protams, radiofonā nedrīkst lidot „preses pīļu” bari. Radiofons cenšas būt uzmanīgs informācijas pasniegšanā. Bet ļoti maldās tie, kas radiofona informāciju uzskata par absolūti neitrālu, objektīvu un pāri politiskām partijām un simaptijām stāvošu. Arī tur valda stingra pilsoniska roka un kroņa cenzūra. Neviena ziņa nedrīkst runāt pretim tām „patiesībām”, kas nāk no valdības, koalīcijas vai policijas. Informācijas centrā valsts iestāžu paziņojumi un lēmumi, ministru un diplomātu gaitas, nacionālo valsts un privāto organizāciju svinību apraksti, koalīcijas partiju lēmumi. Sausa kroņa informācija. Valdības Vēstnesis citā izdevumā. Tikai niecīgu daļu no visas informācijas sastāda stingri cenzētās ziņas par notikumiem, kas var interesēt sabiedrības strādniecisko un demokrātisko daļu. Uzpūstas un nosmiņķētas visas ziņas par pilsoniskās varas fronti, notušēts un ierobežots viss, kas nāk no pilsonībai pretējām aprindām — tāda ir radiofona informācija.

Beidzot — arī plašā mūzikas programma. Tur ir orķestris, patafons, dziesmas, kuplejas. Bet vai dzirdētas kādreiz radiofonā arī revolūcionārākas skaņas, mūzika un dziesmas, kas izteiktu strādnieku jūtas? Tādas lietas radiofonam pilnīgi svešas.

Jo vairāk Latvijā izplatās radio, jo stingrāk šo iestādi savās rokās saņem pilsonība. Tā trīc un dreb par sava radiofona politisko nevarību. Lai atceramies to raganu deju, ko pilsoni sacēla, kad radiofona darbinieku izmeklētajā sabiedrībā „ielauzās” pāris sociālistu. Arvēds Bergs sāka pat draudēt ar valdības krīzi...

Lūk, vēl pāris piemēru.

Lai Saeimas ārlietu komisijas priekšsēdētājs Cielēns varētu maijā nolasīt radiofonā 30 minūtes garu lekciju par pasaules miera nodrošināšanu, jāiet no Poncija pie Pilāta — līdz pašam ministru prezidentam. Tas pats ar Strādnieku teātra Mārtiņciema izrādes pieslēgšanu radiofonam. Pilsoņiem bail pat no īgaunu Mikumerda, kad tas runā no Strādnieku teātra skatuves. Pēc tam, kad „slavenais” Dinbergs bija pielaists radiofonā ar augstākā mērā tendenciozo lekciju par savas personas reprezentēšanos starptautiskā darba konferencē, Latvijas arodbiedrību centrālbirojs pieteica radiofonam sava sekretāra Višņas lekciju. Dinbergam, kas pirmo reiz bija paostījies Ženēvas gaisu, lekciju atļāva, bet Lat-

vijas strādnieku ilggadīgam pārstāvim darba konferencēs radiofons vārdu liedza. Varētu vēl daudz runāt par pilsoņu politiku radiofonā, par pilsonisko partiju intrigām, par koalīcijas un valdības aktivitāti radiofona politiskā cenzēšanā. Šoreiz pietiks. Ir jau pietiekoši skaidrs: nav objektīva, neitrāla radiofona — ir pilsoniskās ideoloģijas un klerikālisma kancele. Un tāpēc mums noteikti jāuzstājas par radiofona demokrātizāciju, par viņa idejiskā satura pieskaņošanu demokrātiskas republikas vajadzībām un jāprotestē pret tagadējo Akurātera-Virzas-Dreimaņa nedemokrātisko radiofona programmu.

ANTENA